

Dopady hospodářské krize na příjmy a výdaje českých domácností se ve 3. čtvrtletí roku 2009 zmírnily

Za první tři čtvrtletí roku 2009 v porovnání se stejným obdobím roku 2008 došlo k pomalejšímu růstu peněžních příjmů domácností. Jejich kupní síla ale zaznamenala mírný vzestup, protože se zpomalil růst spotřebitelských cen. Vyplývá to ze Zprávy o základních tendencích příjmové a výdajové situace domácností ČR v 1. – 3. čtvrtletí 2009, kterou Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV) předložilo vládě 8. února 2010. **Predikce** vývoje v letech 2010 a 2011 naznačuje postupné odezdnívání ekonomických potíží.

Příjmy domácností

V 1. – 3. čtvrtletí roku 2009 rostly příjmy domácností pomaleji než před rokem, což ve spojení s vysokou nezaměstnaností přispělo k pocitu sociální nejistoty u řady obyvatel ČR.

- **Nejvýznamnějším příjmem zůstaly mzdy, průměrná mzda dosáhla 22 896 Kč. Nárůst o 3,6 %** byl ovlivněn zejména snížením počtu zaměstnanců s podprůměrnou mzdou a změnou podmínek výplaty nemocenské. Podíl **zaměstnanců s nižší než průměrnou mzdou** se oproti roku 2008 nesnížil a stále **dosahoval téměř 68 %**.
- **Druhou nejvýznamnější položkou** příjmů domácností byly **sociální příjmy**, jejichž objem byl zřetelně vyšší než v roce 2008. V reálném úhrnu **posílily o 6,6 %**.
- **Kupní síla dávek důchodového pojištění se zvýšila.** Díky dopadům valorizace došlo k **meziročnímu nárůstu průměrného měsíčního starobního důchodu, reálně o 6,3 %**.
- Dopady hospodářské krize se projevíly v **počtu nezaměstnaných osob, který stoupl téměř o 40 %**. Míra registrované nezaměstnanosti (metodika MPSV) dosáhla v 1. - 3. čtvrtletí 2009 průměrné **hodnoty 7,7 %**, což představuje o 2,2 procentního bodu více než ve stejném období roku 2008. **Na dvojnásobek vzrostl objem finančních prostředků vynaložených na výplaty podpor v nezaměstnanosti** a celkově bylo **vyčerpáno 11,4 mld. Kč. Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti činila 5 886 Kč** (o 12,4 % více než v roce 2008).
- **Objem všech dalších hlavních skupin příjmů sociálního charakteru** v meziročním pohledu vesměs (nominálně i reálně) **poklesl**, což platí zejména pro dávky nemocenského pojištění.

Výdaje domácností

V září 2009 byla poprvé po 6 letech zaznamenána meziroční stagnace spotřebitelských cen, která zmírnila dopady krize na rozpočty domácností. I přesto však domácnosti omezily svá vydání, a to zejména za zbytečnější zboží a služby.

- **Meziroční nárůst spotřebitelských cen** (cenové inflace) činil ve sledovaném období **1,2 %**, což **vypovídá o jeho zpomalení**. Na přírůstku se nejvíce podílel vzestup cen bydlení, vody, energií a paliv.

- **Dynamika spotřeby domácností se také snížila.** Domácnosti omezily výdaje například na rekreace, telekomunikace a bytové vybavení.

Půjčky a úspory domácností

Obyvatelé ČR si od ledna do září 2009 vzali **méně půjček** než v roce 2008, začali ovšem i **méně spořit**.

- **Intenzita čerpání peněžitých půjček** se oproti předchozímu roku **zmírnila**. Nárůst bankovních úvěrů byl o třetinu menší. Největší zájem byl o úvěry na bydlení.
- Na zhoršenou perspektivu pravidelných výplat mezd a udržení zaměstnání a nepatrné úročení vkladů reagovaly domácnosti **poklesem zájmu o spoření**. Celkový objem úspor v roce 2009 zaznamenal **nárůst o 78,6 mld. Kč**, ten **ale byl o čtvrtinu menší** než ve stejném období roku 2008.

Predikce

Reálný **hrubý domácí produkt** se ve srovnání s 1. - 3. čtvrtletím roku 2008 **snížil o 4,3 %**. Pozitivní ovšem je, že mezi 2. a 3. čtvrtletím zaznamenal mírný vzestup. Pro rok **2010** se předpokládá **nárůst HDP o 0,5 – 1,5 %** a odhad rozmezí pro rok **2011** činí **2,0 - 3,5 %**.

Očekává se **zvýšení čistého nájemného v bytech s regulovaným nájmem a mírnější vzestup cen energií** i některých **komunálních služeb**. **Dynamičtější** zřejmě bude **pohyb tržních cen**, a to zejména **potravin**, v průběhu celého roku 2010. Předpokládaný **průměrný roční vzestup spotřebitelských cen** se v tomto roce bude pohybovat oproti roku 2009 v rozmezí **1,5 – 2,5 %**.

Výhledově se v roce **2011** počítá s tím, že nastane **ekonomické oživení** a s tím **stoupne spotřebitelská poptávka** a pravděpodobně také dojde k **obnovení růstu administrativně stanovených cen**, včetně možného **navýšení sazeb nepřímých daní**. Z výše uvedeného lze předpokládat následný **růst tržních cen** a **zvýšení meziroční průměrné míry cenové inflace na úroveň cca 2,3 - 3,3 %**.

V roce **2010** se pravděpodobně také zvýší **průměrná nominální mzda**, a to **o cca 2,1 – 3,1 %**, **o rok později** by mohlo dojít k **nárůstu v rozmezí o 3,9 – 4,9 %**. Rok **2010** se zřejmě stále ponese v duchu **zvyšování průměrné míry nezaměstnanosti až na 9 – 10 %**, v roce **2011** by ovšem mohlo **nastat její mírné snižování**.

Aktuální predikci předloží MPSV vládě v dubnu 2010.

Štěpánka Filipová
vedoucí oddělení styků s veřejností
a tisková mluvčí